

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

piscis exenterati collyrium præparat, quo postea cæco ipsius parenti visus restituitur, Tob. 6. vers. 2. seqq.

Parem ferè historiam habemus in hodierno Evangelio, ubi Christus Hierosolymam proficiscitur, quod iter propter varias ibi sustinendas passiones ipsi periculosum, nobis verò salutare est. Nam spirituale collyrium nobis præparavit, quo oculi nostri aperiuntur, cujus beneficii typus est sanatio cæci, quem in via Hierosolymitana Christus restituit.

Videbimus nos

I. *Concionem Christi passionalem.*

II. *Curam cæci supernaturalem.*

J. J.

EXEGESIS.

ZAchæus in arborem ascendit, ut videret, quis esset Jesus, Luc. 19. vers. 4. Pari modo, si in arborem Crucis devotâ mentis elevatione ascendamus, videbimus, quis sit Jesus, quàm bonus sit, quàm misericors, & quanto nos amore complectatur. Monet hoc vocula ecce, quam Christus non abs re concioni suæ præmittit. Ecce, inquit ascendimus Hierosolymam, & perficientur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis.

Cum attentione igitur debita notetur I. *Concionis locus*, ubi habita fuerit, nempe in via Hierichuntina, cum ascenderet Hierosolymas, ut illic juxta Prophetarum prædictiones pateretur & moreretur.

Hoc exemplo nos monere voluit, quænam & qualia colloquia nostra in communi vitæ conversatione tam domi quàm foris esse debeant, nempe de passione, morte & resurrectione Domini nostri Jesu Christi, ut cum Paulo judicemus, nos aliud nil scire, nisi

Jesum Christum, & hunc crucifixum, 1. Cor. 2. v. 2. nec in alio nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi gloriemur, Gal. 6. vers. 14. quod in primis notent ii, qui hoc tempore Bacchanalia celebrant, & composito, saltando, gesticulando, indutis larvis Christianum nomen prostituunt. Nam obscœnitas, stultiloquium, scurrilitas, Christianis non conveniunt, inquit Paulus, Eph. 5. v. 3. 4.

II. *Auditorum numerus.* Nam assumpsit Jesus duodecim, inquit Evangelista, & ait illis. Per duodecim intelliguntur Apostoli, quorum erant duodecim, quos ipse dictorum & gestorum suorum testes immediatè vocaverat, Matth. 10. v. 2. Act. 1. v. 8. c. 10. v. 41. His exponit, quæ ipsi Hierosolymis eventura erant: Ita nos quoque solitudinem cavere debemus, præsertim tempore mortis, ubi Diabolus valde operosus est, sed amicos convocemus, ut illorum præsentia & consolatione ex Scripturis desumpta in agone mortis animemur & erigamur, ut Jacob Patriarcha, Gen. 49. vers. 33. & Joseph filius ejus hoc observarunt, Gen. 50. vers. 25. Si tamen fieri non potest, ut aliquem ex amicis tecum habeas, sed à patre & matre derelictum, in exilio & solitudine, mors te aggreditur, vide ut Christum in corde retineas, qui fidelissimus amicus est suorum fidelium, & sicut dilexit eos à principio, sic ad finem perdurat, Johan. 13. vers. 1. hunc alloquere per orationem, & spiritum tuum ipsi commenda, tunc audies cum latrone vocem illam jucundissimam: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso, Luc. 23. v. 43.

III. *Rerum pondus.* Non enim tractat ineptas & aniles fabulas, de quibus Paulus monet, 1. Tim. 4. v. 7. sed arduos fidei articulos Apostolis suis proponit

I. De

I. De passione, cujus quotidiana recordatio nostra debet esse meditatio, ut inquit Bernhardus. Nam propter iniquitates nostras vulneratus est, ut nobis pristinam salutem restitueret, Esa. 53. v. 5. Describit autem Salvator passionem suam

1. Ratione quantitatis. Nam omnia inquit, consummabuntur, quæ dicta sunt per Prophetas de Filio hominis. Unde apparet, Christum non casu, sed definito consilio & præscientiâ Dei traditum esse, Actor. 2. v. 23. quod pertinent vaticinia, quæ in Scripturis passim occurrunt, Gen. 3. v. 15. c. 49. v. 11. Psal. 8. v. 6. & 22. v. 7. 18. seqq. 41. v. 10. 69. v. 22. Esai. 53. per tot. Daniel. 9. v. 26. Zach. 12. v. 12. Itemque typi, quibus passio Christi præfigurata est, tam perpetui quales fuerunt sacrificia quotidie in tabernaculo & templo oblata in adumbrationem, quod pœnæ peccatis nostris debitæ in alium trāsferantur, & quia taurorum & hircorum sanguis non potuit tollere peccata, Ebr. 10. v. 4. ideo repetebantur semper. Item agnus paschalis, vacca ruffa, hircus emissarius, cui peccata totius populi imponebātur; quàm temporarii, ut sunt Isaacus ligna portans, Gen. 22. v. 1. seqq. Josephus à fratribus venditus, & in carcerem detrusus, Gen. 37. vers. 23. 28. Serpens æneus, Num. 21. vers. 8. 9. Simson captivus, Jud. 16. vers. 23. Jonas in ventre ceti, Jon. 2. vers. 1. Hæc omnia & singula in passione Christi consummata sunt, ita ut nihil occurrat in tota passionis Dominicæ historia, de quo non extant in V. T. Prophetarum vaticinia. Nam Spiritus Christi qui fuit in Prophetis, prænuñciavit eas quæ in Christo venturæ erant passiones & securas glorias, 1. Pet. 1. v. 11.

2. Ratione qualitatis, quod futurafit

1. Libera. Nam eo ipso, quod omnia

enumerat, quæ Hierosolymis consummandæ erant, & nihilominus tamen ascendit, luculenter demonstrat, quod non coactè sed voluntariè patiatur. Hinc est quod in Psalmo dicit: Ecce venio, in volumine libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam Deus meus, delectatus sum, & lex tua in medio cordis mei, Psal. 40. v. 8. quem locum de voluntaria oblatione Christi in crucifixa Epistola ad Hebræos rectè explicat, c. 10. v. 5. seqq. Vide etiam dicta similia Esa. 53. v. 7. Johan. 10. v. 17. 18. Hæc spontanea & prompta voluntate Christi sanctificati sumus, Ebr. 10. v. 10. Sicut enim per inobedientiam primi hominis peccatores constituti sunt multi: Ita per unius obedientiam iusti multi constituuntur, Rom. 5. v. 19. insuper etiam hac suâ obedientiâ nobis exemplum reliquit, ut sequeremur vestigia ejus, 1. Pet. 2. v. 21. & crucem impositam patienter suscipiamus, Matth. 16. v. 24.

2. Congrua. Nam Hierosolymas ascendit, quia Hierosolymis pati & crucifigi debebat

1. Propter typicam præfigurationem, quia Isaacus notante Augustino, olim etiam hic immolari debuit, nempe in monte Moriah, super quem Hierosolyma ædificata est, Gen. 22. v. 2. Inprimis tamen ad sacrificia V. T. hoc ipso respectum est, quæ non nisi ad ostium tabernaculi fœderis, eo per consequens, non nisi in templo Hierosolymitano offerri debebant, juxta mandatum Lev. 17. v. 4. Omnia autem sacrificia V. T. fuere typi Christi, qui seipsum obtulit Deo in odorem suavitatis, Ephes. 5. v. 2.

2. Propter spirituales Christi cum Prophetis cognationem. Nam quia non contingit, ipso Christo asserente, Prophetam perire extra Hierosolymam, Luc. 13. vers. 33.

L

Con-

Congruum utique erat, ut ipse etiam Hierosolymis pateretur, tanquam Propheta magnus, quem Deus populo suo promiserat, Deut. 18. v. 15. Luc. 7. v. 16.

3. *Propter mysticam significationem.* Sicut enim Hierosolyma in medietate sita est, & umbilicus quasi fuit totius mundi: Ita passio Christi Hierosolymis peracta pretium est orbis terrarum, & ad omnes homines sese extendit. Sicut etiam Hierosolyma est visio pacis, & typus vite æternæ, Ap. 21. v. 2. Ita significatum fuit Christum passione sua veram pacem & ingressum in cœlestem Hierosolymam nobis peperisse, Ebr. 9. v. 12.

3. *Varia.* Nam tradetur, inquit, filius hominis gentibus, nimirum Pontio Pilato, & militibus ejus, Matth. 27. v. 2. 26. Illudetur & conspuetur, quod factum in domo Caiphæ, Matth. 26. v. 67. 68. cap. 27. v. 31. in domo Herodis, Luc. 23. v. 11. in prætorio Pilati, Matth. 27. v. 18. 19. in cruce partim à Judæis, partim à militibus, partim etiam à latrone sinistro, Matth. 27. v. 39. seqq. de quibus illusionibus prædixit David, Psalm. 22. v. 7. flagellabitur, Matth. 27. v. 26. Occidetur. Id impletum est in crucifixione, Matth. 27. v. 35.

Varia illa ac multiplex Christi passio indicat varium ac multiplicem passionis fructum. Sicut enim in pretiosissimis medicinis multæ species simul conjunguntur, præsertim si morbi sint complicati: Ita variæ erant morborum nostrorum spiritualium species, proinde etiam in medicina his morbis opposita variæ passionis species Salvator conjunxit. Gentibus traditus est, ut nos Patri cœlesti traderet, à quo per peccatum separati eramus, Esa. 59. v. 2. Illusus & consputus est, ut nos ab omnibus Angelis honoraremur. Flagellatus est, ut vibicibus suis

nos sanaret, Esa. 53. v. 5. Crucifixus & occisus est, ut morte suâ vitam nobis restauraret, 2. Tim. 1. v. 10.

Hoc grato pectore agnoscamus, & ex amore reciproco Christo in obsequium nos tradamus. Ideo enim mortuus est, ut qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, 2. Cor. 5. v. 15.

II. *De resurrectione.* Concio de passione erat ipsis scandalo, ideo addit prædictionem securitatis statim die tertio resurrectionis. Hæc duo Scriptura semper conjungit. Nam sicut traditus est pro delictis nostris, ita resurrexit propter justificationem nostram, Roman. 4. vers. 25. planè ut prædictum erat, Psal. 110. v. 7.

Quod autem tertia die se resurrecturum dicit, eventus ipse comprobavit. Nam in parasceve, quæ est dies nostra veneris ante Solis occasum sepultus est, Matth. 27. vers. 57. Luc. 23. v. 54. Sabbatho, qui est dies noster Saturni sub terra in monumento remansit, in quo posuit eum Josephus Arimathæus, Joh. 19. v. 38. 41. illucescente Dominico die resurrexit à mortuis. Ita nimirum prædefinitum erat à Deo, Actor. 2. v. 23. quin etiam ante tertium diem resurgere noluit, ut mora esset inter mortem & resurrectionem, & mors ejus vera crederetur, ut Chryostomus loquitur. Si enim primo vel secundo die revixisset, facilimè Judæi calumniari poterant ipsum non verè mortuum, sed ecclasi aliquam perpeffum fuisse.

Nos hoc tantum notabimus, ut sicut Christus in passione oculos cordis sui direxit ad lætissimam resurrectionis catastrophem: Ita & nos sub crucis pondere ad promissam liberationem respiciamus, certò per-suasi, quod passiones hujus seculi non sine condignæ futura gloria, Rom. 8. v. 18.

IV. *Consequens fructum*, qui certè perexiguus ratione discipulorum. Nam nihil horum intellexerunt, inquit Evangelista idque amplificat per per verba æquipollentia, quæ proximè sequuntur, hoc modo: Eratq; hæc res ipsi occulta, nec cognoverunt, quæ dicebantur. Ita notante Chryostomo diversis verbis idem ter repetit, ut ostendat, quomodo affectus intellectum impediatur, nimirum affectus ille terrenus de regno Christi mundano, quem filii Zebedæi apertè, produnt, Matth. 20. v. 20. Marc. 10. v. 37.

Tam stupidi & stulti sumus omnes naturâ, teste Paulo, 1. Cor. 2. v. 14. proinde ingemiscendum est semper cum Davide Pl. 119. v. 18. Domine apertis oculos meos, ut videam mirabilia legis tuæ. Ille habet optimum collirium Apoc. 3. v. 18. quo oculos cordis nostri illuminat, Eph. 1. v. 18.

De Secundo.

Non immeritò Christus dicitur Prophetata potens in opere & sermone coram Deo & omni populo, Luc. 24. v. 19. Utriusque rei exemplum habemus in hodierno Evangelio. In priore parte demonstravit se potentem in sermone, dum ne vosam de passione sua concionem ad Apostolos habuit. In posteriore verò demonstrat se potentem in opere, quod sit nimirum magister ille salvandi, qui cæcis visum, surdis auditum, mutis loquelam restituere debet, juxta vaticinium, Es. 63. v. 1.

Nos in tria membra potiora totam tractationem dispescimus.

1. Se offert cæcus mendicans.
2. Christus opitulans.
3. Populus glorificans.

Quod attinet cæcum mendicantem sedet is in via propè civitatem Jericho. Mar-

cus cap. 10. v. 46. Bartimæum appellat. Is cum ex aliis audiret Jesum Nazarenum præterire, quanto potest animi & vocis clamore auxilium ejus implorat. Jesu fili David miserere mei.

Ex cæci hujus consideratione apparet

1. *Peccati stipendium*, quod est mors cum omnibus morbis & defectibus corporis, Rom. 6. vers. 23. postquam enim protoplasti nostri contra præceptum Dei prævaricati sunt, Gen. 3. vers. 1. non tantum imaginem Dei, sed etiam præclaras alias corporis & animi dotes amiserunt. Hinc Sirach. cap. 25. v. 33. à muliere, inquit, factum est initium peccati, & per illam omnes morimur.

Peccatum igitur sola & unica causa est, quod tanta potestas Diabolo in homines permittitur, ut suam adversus ipsos tyrannidem exerceat, & infantibus etiam in utero materno non pareat, sed quandoque ex singulari Dei permissione lædat, ut exemplum coeci, Joh. 9. v. 1. & claudi, Act. 3. v. 2. testatur.

Agnoscant hoc

1. *Agrvoti*, qui morbis periculosis vel defectibus istiusmodi corporalibus à DEO visitantur, ut ad Deum confugiant, & peccatorum veniam ab eodem petant, exemplo Ezechiae, Es. 38. vers. 2. in primis verò, quod ipsi Deus propter peccatum inmittit patienter ferant, cum Micha c. 7. v. 9.

Mundus de claudis, coecis, & sordis, &c. ut plurimum sinistra judicat, juxta versiculum:

Rari quippi boni quos sic natura notavit:
Sed Deus hos defectus corporis non respicit, modò fides adfit, quâ unice delectatur, Jerem. 5. v. 3. Ebr. 11. v. 6. ut exemplo Jacobi claudicantis, Gen. 32. v. 31. & Tobiae cæci manifestum est, Tob. 2. v. 11.